

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІФНІМ

Галина ЛЯХОВИЧ

«_____» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з НІП

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«_____» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Право»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 28 – Публічне управління та адміністрування

Спеціальність 281 – Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма – «Публічне управління та адміністрування»

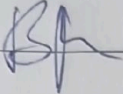
Кафедра управління та адміністрування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен, залік
Денна	3	5	28	28	3	4	87	150	Екзамен, 5
Заочна	3	5,6	8	4	-	-	136	150	Екзамен, 6

Івано-Франківськ, ІФНІМ – 2023

Робоча програма складена на основі освітньої програми підготовки бакалавра галу: знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа і страхування затвердженої Вченою радою ЗУНУ (Протокол №9 від 26 травня 2021 року).

Робочу програму склав старший викладач кафедри управління та адміністрування

 Василь ЛУЦИШИН

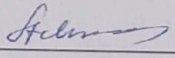
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління та адміністрування протокол № 1 від 28 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри
управління та адміністрування

д-р. екон. наук, професор Людмила АЛЕКСЕЄНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності Публічне управління і адміністрування, протокол № 1 від 31. 08. 2023 року.

Керівник групи забезпечення
спеціальності

д-р. екон. наук, професор Алла МЕЛЬНИК

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
МЕНЕДЖМЕНТУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІФННІМ

Галина ЛЯХОВИЧ

«_____» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з НІР

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«_____» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни
«Право»**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 28 – Публічне управління та адміністрування

Спеціальність 281– – Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма – « Публічне управління та адміністрування»

Кафедра управління та адміністрування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен, залік
Денна	3	5	28	28	3	4	87	150	Екзамен,5
Заочна	3	5,6	4	2	-	-	114	150	Екзамен,6

Івано-Франківськ, ІФННІМ – 2023

Робоча програма складена на основі освітньої програми підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування затвердженої Вченою радою ЗУНУ (Протокол №10 від 23 червня 2023 року).

Робочу програму склав старший викладач кафедри управління та адміністрування
_____Василь ЛУЦИШИН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління та адміністрування протокол № 1 від 28 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри
управління та адміністрування
д-р. екон. наук, професор _____Людмила АЛЕКСЕЄНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності Публічне управління та адміністрування, протокол №__від_____року.

Керівник групи забезпечення
спеціальності
д-р. екон. наук, професор _____А. МЕЛЬНИК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО»**

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна – Право	Галузь спеціальність, вищої освіти знань, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 28 Публічне управління та адміністрування	Статус дисципліни – нормативна Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки Денна – 3 Заочна - 3 Семестр Денна – 5 Заочна – 5,6
Кількість змістових модулів – 2	ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 28 год. Заочна – 4 год. Практичні заняття: Денна – 28 год. Заочна – 2 год.
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: Денна – 91 год. (в т.ч. 4 год. тренінг) Заочна – 144 год. Індивідуальна робота – 3 год.
Тижневих годин – 10 год. з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета й завдання дисципліни «ПРАВО»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою курсу «Право» є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, розгляд основних понять юриспруденції. Курс охоплює такі важливі й актуальні питання як законність і правопорядок, правопорушення і юридична відповідальність, правова дисципліна і правова культура. У межах курсу простежується історія розвитку української державності, розглядаються проблеми розбудови демократичної, правової держави в Україні. Також розкриваються основи окремих галузей права України та найважливіші нормативні акти, вивчається зміст Конституції України, її ключових положень щодо закріплення державного та суспільного ладу України, забезпечення прав людини.

2.2. Завдання вивчення дисципліни «Право» є вивчення закономірностей та особливостей розвитку держави і права, фундаментальних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави й організації суспільного життя, прав і обов'язків громадянина, ознайомлення з ключовими положеннями основних галузей права та їх застосуванням, а також із перспективами розвитку правової системи України у зв'язку із євроінтеграційними процесами. Важливим завданням є створення мотивації до самонавчання й особистісного розвитку. Курс «Право» спрямований сформувати правовий світогляд майбутніх фахівців, створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисципліни, досконало володіти знаннями права й добре орієнтуватися в юридичній термінології українською мовою, знати характеристику основ теорії держави і права.

2.5. Результати навчання.

Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.

Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ ПРАВО”

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика дисципліни

Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави.

Поняття держави. Ознаки держави. Сутність держави. Державна влада, її інститути та поділ влади. Особливості державної влади. Поняття функцій держави. Класифікація функцій держави. Форми держави. Форма правління (монархія, республіка). Форма державного устрою (унітарна держава, федерація, конфедерація). Політичний режим (демократичний, антидемократичний). Ознаки громадянського суспільства. Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки правової держави.

Поняття права. Ознаки права. Сутність права. Поняття форм (джерел) права. Основні форми права (нормативний акт, правовий звичай, правовий прецедент, нормативний договір, правова доктрина). Функції права. Поняття системи права. Ознаки системи права. Норма права: поняття, внутрішня структура. Інститут права.

Література [1;2;4;5;8,10;13;15;17]

Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність

Поняття правовідносин. Ознаки правовідносин. Матеріальні та юридичні передумови виникнення правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Об'єкти правовідносин. Правова поведінка та її види. Поняття та види правомірної та неправомірної поведінки. Правопорушення: його склад та види. Юридична відповідальність. Види юридичної відповідальності.

Література [1;4;8,10;15;17;22;32;33;37]

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика основних галузей права

Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України

Поняття, предмет та система галузі конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі права України. Джерела галузі конституційного права. Державні символи України. Конституційні принципи поділу державної влади. Система органів державної влади в Україні. Конституційний статус та функції Верховної Ради України. Конституційний статус Президента України. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Народовладдя. Референдум. Громадянство. Свобода, права та обов'язки громадян.

Література [1;2;4;5;8,10;13;15;17]

Тема 4. Основи цивільного права України (6 год.)

Поняття цивільного права. Цивільні правовідносини. Майнові та немайнові права. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин. Об'єкти цивільних прав. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб.

Джерела цивільного права. Загальна характеристика цивільного законодавства. Цивільний кодекс України. Закон України «Про господарські товариства», ЗУ «Про захист прав споживачів», ЗУ «Про фермерські господарства».

Поняття, зміст та форми права власності. Право власності юридичних осіб. Господарські товариства. Захист власності. Право інтелектуальної власності. Загальні положення про договори. Захист цивільних прав. Загальні положення про спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Спадковий договір.

Література [1;4;8,10;15;17;22;32;33;37]

Тема 5. Основи трудового права України

Поняття, предмет та джерела трудового права. Колективний договір, зміст та порядок укладення. Трудовий договір: сторони, зміст та види. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунків. Робочий час та час відпочинку. Поняття та види відпусток. Оплата та охорона праці. Трудова дисципліна: порядок

застосування заохочень і дисциплінарних стягнень. Порядок вирішення трудових спорів.

Література [1;2;4;5;8,10;13;15;17]

Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України

Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.

Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система. Поняття та ознаки злочину, його види та стадії. Кримінальна відповідальність та її підстави. Корупційне правопорушення: поняття та відповідальність.

Література [1;4;8,10;15;17;22;32;33;37]

Тема 7. Основи права природокористування

Основні поняття права природокористування. Екологічна безпека. Об'єкти та суб'єкти права природокористування. Право власності на природні об'єкти. Право користування природними об'єктами.

Література [1;2;4;5;8,10;13;15;17]

Тема 8. Основи сімейного права України

Поняття шлюбно-сімейного права. Предмет правового регулювання. Поняття шлюбу. Умови одруження (взаємна згода, досягнення шлюбного віку). Перешкоди до укладення шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Шлюбний контракт. Припинення шлюбу (в односторонньому порядку, в органах ДРАЦС, в судовому порядку). Юридичні наслідки припинення шлюбу. Особисті й майнові права та обов'язки подружжя.

Література [1;4;8,10;15;17;22;32;33;37]

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ПРАВО”

денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин				Контрольні заходи
	лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика дисципліни «Право»					
Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави	2	4		10	Тестові завдання у moodle
Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність	2	4		9	Тестові завдання у moodle
Змістовий модуль 2. Загальна характеристика основних галузей права					
Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України	4	2	2	9	Кейси, ситуаційні завдання у moodle
Тема 4. Основи цивільного права України	6	6		11	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 5. Основи трудового права України	4	2	1	11	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України	4	4		9	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 7. Основи права природокористування	2	2		9	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 8. Основи сімейного права України	4	4		9	Кейси, ситуаційні завдання
Тренінг				4	Кейси
Всього	28	28	3	91	

Заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин				
	лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика дисципліни «Прав»					
Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави.	1	1		18	Тестові завдання у moodle
Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність				15	Тестові завдання у moodle
Змістовий модуль 2. Загальна характеристика основних галузей права					
Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України	3	1		18	Тестові завдання у moodle
Тема 4. Основи цивільного права України				19	Тестові завдання у moodle
Тема 5. Основи трудового права України				19	Тестові завдання у moodle
Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України				19	Тестові завдання у moodle
Тема 7. Основи права природокористування				18	Тестові завдання у moodle
Тема 8. Основи сімейного права України				18	Тестові завдання у moodle
Всього	4	2		144	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави

Мета заняття. Ознайомити студентів із поняттям держави, її ознаками, закономірностями виникнення, основними теоріями походження та функціями держави. **Охарактеризувати** форми держави, поняття та ознаки громадянського суспільства і правової держави. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

1. Поняття держави та її ознаки.
2. Закономірності та основні теорії походження держави.
3. Характеристика функцій держави.
4. Форми держави.
5. Поняття та ознаки громадянського суспільства і правової держави.

Література: 7, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 31

Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність

Мета заняття. Ознайомити студентів із соціальними нормами та правом як особливим видом соціальних норм, ознаками, функціями та джерелами права. **Охарактеризувати** складові елементи системи права, суть та види нормативно-правових актів та їх систематизації; поняття та зміст правовідносин. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

1. Право – особливий вид соціальних норм.
2. Поняття права та його ознаки. Функції права.
3. Джерела (форми) права.
4. Система права.
5. Нормативно-правові акти та їх види.
6. Систематизація правових актів.
7. Правовідносини: поняття, суб'єкти, об'єкти, зміст

Література: 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 29

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика основних галузей права

Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України

Мета заняття. Ознайомити студентів із основами конституційного права України, загальними засадами конституційного ладу, народовладдям та формами його здійснення. Охарактеризувати види виборів та головні принципи виборчого права, громадянство та основні права свободи та обов'язки громадян України. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні

пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

1. Конституційне право, його особливості та місце в системі законодавства.
2. Загальні засади конституційного ладу України.
3. Народовладдя в Україні та форми його здійснення.
4. Громадянство України як один з інститутів конституційного права.
5. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України.

Література: 1, 2, 3, 8, 9, 10, 30

Тема 4. Основи цивільного права України

Мета заняття. Ознайомити студентів із цивільним правом, його джерелами та відносинами, що ним регулюються, суб'єктами та об'єктами цивільно-правових відносин, суттю права власності та формами його захисту, основними видами цивільно-правових договорів. **Охарактеризувати** такі інститути цивільного права як „зобов'язання”, „спадкування” та „цивільно-правова відповідальність”. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

1. Цивільне право і відносини, що ним регулюються. Цивільні правовідносини. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правових відносин.
2. Джерела цивільного права. Загальна характеристика цивільного законодавства України. Цивільний кодекс України.
3. Право власності в Україні. Захист власності.
4. Право власності юридичних осіб.
5. Загальні положення про договори.
6. Спадкування за цивільним правом.

Література: 6, 34, 35, 35

Тема 5. Основи трудового права України

Мета заняття. Ознайомити студентів із трудовим правом, його джерелами та відносинами, що ним регулюються, колективним та трудовим договорами, робочим часом та часом відпочинку, підставами та порядком звільнення з роботи. **Охарактеризувати** особливості застосування дисциплінарної та матеріальної відповідальності, праці молоді та порядку розв'язання трудових спорів. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

1. Поняття, предмет, метод та система трудового права
2. Джерела трудового права

3. Трудові правовідносини
4. Суб'єкти трудового права
5. Колективний договір та трудовий договір
6. Робочий час та час відпочинку
7. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність

Література: 6, 32, 33

Практичне заняття № 10,11

Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України

Мета: Ознайомлення із поняттям адміністративних та кримінальних правовідносин.

Питання для обговорення

1. Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні.
2. Суб'єкти адміністративного права. Державна служба в Україні.
3. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.
4. Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система. Поняття та ознаки злочину, його види та стадії.
5. Кримінальна відповідальність та її підстави. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності. Вина та її форми

Література: 1, 2, 3, 4

Практичне заняття № 12

Тема 7. Основи права природокористування

Мета: Ознайомлення із основами права природокористування

Питання для обговорення

1. Основні поняття права природокористування.
2. Екологічна безпека.
3. Об'єкти та суб'єкти права природокористування.
4. Право власності на природні об'єкти.
5. Право користування природними об'єктами.

Література: 5, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Практичне заняття № 13, 14

Тема 8. Основи сімейного права України

Мета: Ознайомлення із основами сімейного та житлового права

Питання для обговорення

1. Поняття шлюбно-сімейного права. Предмет правового регулювання. Поняття шлюбу. Умови одруження (взаємна згода, досягнення шлюбного віку). Перешкоди до укладення шлюбу. Порядок укладення шлюбу.
2. Шлюбний контракт. Припинення шлюбу (в односторонньому порядку, в органах ДРАЦС, в судовому порядку).
3. Юридичні наслідки припинення шлюбу.

Література: 26, 27, 28, 37

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Право природокористування» виконується самостійно кожним студентом. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування норм земельного законодавства України в процесі господарської діяльності. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. В процесі виконання та оформлення КПЗ студент може використовувати комп'ютерно-інформаційну технологію. Отримані студентом навички будуть застосовуватися ним у процесі виконання науково-дослідної роботи з даної навчальної дисципліни. Оцінка за КПЗ є обов'язковим компонентом екзамену і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Види індивідуальних науково (навчально)-дослідних завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь в інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
- виготовлення схем, розроблення структурно-функціональних схем.
- написання есе, творчих завдань тощо.

Пропоновані варіанти КПЗ

1. Держава: її сутність і основні поняття.
2. Основні сучасні концепції держави.
3. Особливості формування державно-правових інститутів у різних народів.
4. Правова держава: її сутність і основні риси.
 1. Походження і розвиток права.
 2. Співвідношення об'єктивного і суб'єктивного права.
 5. Правові пам'ятки українського народу.
 3. Основні сучасні концепції права.
 4. Формування державно-правової думки в Україні.
 6. Правові системи в сучасному світі
7. Правове виховання як засіб підвищення рівня правосвідомості та правової культури.
8. Обставини, що виключають юридичну відповідальність.
9. Алкоголізм, наркоманія, токсикоманія і правопорушення.
10. Злочин і покарання. Світовий досвід.
11. Юридична відповідальність неповнолітніх.
12. Аргументи „за і проти” смертної страти
13. Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні.
14. Державна символіка України.
15. Система органів державної влади в Україні
16. Виборна система та виборчий процес в Україні.
17. Порядок обрання та повноваження Президента України.
18. Порядок формування та повноваження Верховної Ради України.
19. Порядок формування та повноваження Кабінету Міністрів України.
20. Конституційний статус державної мови і мов національних меншин в Україні.
21. Права людини і громадянина: етапи розвитку та становлення.
22. Права і свободи людини і громадянина в Україні.
23. Особисті немайнові права громадянина.
24. Окремі види цивільно-правових договорів.

25. Конкуренція і її значення для розвитку ринкових відносин на Україні
26. Контракт – особлива форма трудового договору.
27. Основні умови укладання і розірвання трудового договору.
28. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці
29. Поняття і методи забезпечення дисципліни праці.
30. Особливості трудової діяльності неповнолітніх
31. Державна служба: поняття, правовий статус державних службовців.
32. Особливості серійних злочинів проти особи.
33. Особливості кримінальної та адміністративної відповідальності неповнолітніх
34. Шлюбний контракт.
35. Усиновлення (удочеріння).

7. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тематика	К-сть год.
1.	Місце і роль права в системі соціальних норм.	2
2.	Риси, що відрізняють державну організацію від організації влади первісного суспільства.	2
3.	Апарат держави і взаємодія держави і особи.	2
4.	Співвідношення і взаємодія держави і особи.	2
5.	Загальна характеристика основних галузей права.	2
6.	Реалізація норм права. Правова норма: поняття, структура	2
7.	Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України, гарантії їх дотримання.	3
8.	Територіальний устрій України.	3
9.	Загальна характеристика системи органів державної влади.	3
10.	Цивільно-правові договори: поняття і види.	3
11.	Цивільно-правова відповідальність: поняття, види та підстави	3
12.	Підстави припинення трудового договору.	4
13.	Оплата праці	4
14.	Індивідуальний і колективний трудові спори.	4
15.	Адміністративні правопорушення та їх суб'єкти.	4
16.	Співучасть у злочині.	4
17.	Обставини, що пом'якшують та обтяжують кримінальну відповідальність	4
18.	Порядок укладання шлюбу і створення сім'ї.	4
19.	Опіка і піклування.	4
20.	Права та обов'язки власників і наймачів житлового приміщення.	4
21.	Поняття законності і правопорядку. Правомірна поведінка.	4
22.	Правопорушення: поняття, види, ознаки і склад.	5
23.	Обставини, що виключають злочинність діяння і відповідальність за дії, які зовні схожі на правопорушення.	5
24.	Юридична відповідальність: поняття, принципи, функції та види.	5
25.	Органи прокуратури.	5
26.	Тренінг	4
	Разом	91

8. Організація і проведення тренінгу

Тренінг (англ. *training*) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, **знання** чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального **досвіду** з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. *totrain* — виховувати, навчати) — комплекс вправ для

тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки **організму** людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

1. Юридичні форми захисту права власності на землю.
2. Підстави зміни та припинення права землекористування.
3. Судова практика вирішення земельних спорів.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі використовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, групова робота, комунікативні техніки, реферування, а також методи опитування, тестування, ділові ігри тощо.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни “Право” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

поточне тестування та опитування;

- заліково-модульне тестування та опитування;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КППЗ;
- екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Право” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту, %:

1 семестр (2/2) Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
	(ректорська контрольна робота)	(підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Екзамен	
20 %	20 %	20 %	40 %	100
тижд. 8	тижд. 11	тижд. 12		
1. Опитування під час занять (Тема 1-4 по 10 балів) = 40 балів. 2. Письмова робота = 60 балів.	1. Опитування під час занять (Тема 5-7 по 10 балів) = 30 балів. 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Активна участь у тренінгах = 20 балів. 2. Написання КППЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КППЗ = 30 балів.	1. Відповідь на два запитання, кожне з яких = 20 балів, а у підсумку = 40 балів 2. завдання = 60 балів	

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)

1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)
------	--	--

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Право»

№п/п	Найменування	№ теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-8
2.	Мультимедійний проектор	1-8
3.	Система <i>moodle.wnu.edu.ua</i>	1-8
4.	Кейсові завдання з дисципліни «Право»	1-8
5.	Використання Інтернет-ресурсів: 1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України. 2. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. 3. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України. 4. www.court.gov.ua – Офіційний портал Судової влади України. 5. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.	1-8

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254k/96-vp>
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2341-ІІ // Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Сімейний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 10.01.2002 № 2947-ІІІ // Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
4. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
6. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
7. Цивільний процесуальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-Х [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
9. Кодекс адміністративного судочинства України: Верховна Рада України; Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
10. Сімейний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
11. Кодекс цивільного захисту: Верховна Рада України; Кодекс України від 02.10.2012 р. № 5403-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

Основна література

1. Адміністративне право України (загальна частина) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Наталія Федорук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2013.

2. Адміністративне право України : слов. термінів : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Андрєєва Д. Є. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т. О. Коломоєць, д-ра юрид. наук, проф. В. К. Колпакова ; Держ. вищ. навч. закл. "Запоріж. нац. ун-т". Київ : ІнЮре, 2014.
3. Адміністративне право України: навч. посіб. / Н. В. Дараганова ; Вищ. навч. закл. "Нац. акад. упр." К. : ВНЗ "Нац. акад. упр.", 2013.
4. Бородін І. Л. *Адміністративне право України : підручник* / І. Л. Бородін. К.: Алерта, 2019. 548 с
5. Ємельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. / В. П. Ємельянов. – Харків : Право, 2018. – 142 с
6. Іванов Ю.Ф., Іванова М.В., Куриліна О.В. Цивільне право України. Том 1. Навчальний посібник у 2 томах. Видання 2-ге доповнене і перероблене, 2019. 342 с.
7. Конституційне право України : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Р. Ф. Гринюк та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Р. Ф. Гринюка] ; Донец. нац. ун-т, Екон.-правовий ф-т. - Донецьк : ДонНУ, 2014.
8. Конституційне право України : підручник / [Алмаші М. М. та ін. ; під заг. ред. Ю. М. Бисаги та Д. М. Бєлова] ; Держ. вищ. навч. закл. "Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т, Каф. конституц. права та порівнял. правознавства. - 7-е вид., переробл. та допов. - Ужгород : Гельветика, 2013.
9. Конституційне право України в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. для студентів юрид. вузів та ф-тів / Ф. В. Веніславський ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2014.
10. Кримінальне право України (Загальна частина) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Галина Жаровська, Олена Ющик ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2013.
11. Кримінальне право України (Особлива частина) [Текст] : для студ. вищ. навч. закл. / Андрій Шевчук, Марія Дякур ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2013.
12. Кримінальне право України в поняттях і термінах [Текст] : слов.-довід. для ВНЗ / Литвиненко Т. А. - Х. : Форт, 2013.
13. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Вереша Р. В. ; Акад. адвокатури України. - Вид. 3-є, переробл. та допов. - К. : Правова єдність : Алерта, 2014.
14. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. Харків. 2015. 422с.
15. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. / І. І. Сливич, Я. В. Ступник ; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". - Ужгород : Гельветика, 2014.
16. Кримінальне процесуальне право України : навч. посіб. / [Бєляєва Катерина Володимирівна та ін.] ; за ред. проф. В. Г. Гончаренка та В. А. Колесника ; Акад. адвокатури України. - К. : Юстініан, 2014.
17. Правознавство // за заг. ред. д.ю.н. Крестовської Н. М., к.ю.н. Кулініч О. О., к.ю.н. Романадзе Л. Д., підручник. – Одеса: Атлант, 2015. – 554 с.
18. Правознавство. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків, 2014. 640 с.
19. Правознавство. Професійний курс: [навч. посіб.] / В. В. Галуцько, О. О. Фаст, С. А. Долгий, М. В. Рудич, А. Л. Терещенко, В. П. Сердюк; Відкритий міжнар. ун-т розв. людини "Україна". - К. : Ун-т "Україна", 2013.
20. Правознавство: навч. посіб. / П. С. Корнієнко; ред.: Г. Б. Черушева. - Вид. 2-ге, переробл. та доповн.. - К. : Четверта хвиля, 2012.
21. Правознавство: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Ю. Е. Губені та ін.] ; за ред. Ю. Е. Губені, Р. П. Возняка, В. І. Андріїва. - Львів : Українські технології, 2014.
22. Правознавство: підруч. для студентів ВНЗ / [Богачова Л. Л. та ін.]. - Харків : Фоліо, 2014.
23. Правознавство: Підручник. Одеса : Атлант, 2015. 554 с.
24. Рябець К. А. Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 438 с.
25. Сімейне право (усхемах та визначеннях): навч. посібник/ кол. авт.; [Коваленко А.В.(кер.), Валеєв Р.Г., Круглова О.О.та ін.]. –Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр справ, 2016. – 200с.
26. Сімейне право : підручник / [Л. М. Баранова та ін.] ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - 4-те вид., переробл. і допов. - Х. :Право, 2012.

27. Сімейне право України (історія, традиції, сучасність): навч. посіб. / [Андрусішин Б. І. та ін. ; за ред. Б. І. Андрусішина, С. І. Шимон] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013.
28. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – 512 с.
29. Сімейний Кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 21-22, ст.135
30. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
31. Теорія держави і права. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. І. Тетарчук, Т. Дяків, 2019. 184с.
32. Трудове право України : підруч. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипка [та ін.]. – 5–те вид., допов. – Харків : Право, 2014. – 757с.
33. Трудове право України [Текст]: навч. посіб. / О.І. Кисельова, Т.А. Кобзєва. - Суми: СумДУ, 2017. - 309 с.
34. Цивільне право : підручник : у 2 т. / за ред. проф. В. І. Борисової, І. В. СпасибоФатєєвої, В. Л. Яроцького ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - 2-ге вид., переробл. та допов. - Х. :Право, 2014.
35. Цивільне право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. М. Фролов, В. К. Антошкіна, В. С. Турскова. - Донецьк : Юго-Восток, 2012 . - ISBN 978-966-374-735-4. Т. 2. – 2013.
36. Цивільне право України у поняттях і термінах [Текст] : слов.-довід. для ВНЗ / В. І. Плахтєєва. - Х. : Форт, 2013
37. Чеховська І. В. Сімейне право: практикум/І. В. Чеховська, Л. О. Самі-лик. –Ірпінь :Університет ДФС України, 2019. –132с.

Юридичні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

www.nbuv.gov.ua

- **Електронний каталог НБУВ** – література із фонду НБУВ з питань юридичних наук (*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикаторм*). Перегляд нових надходжень.
- **Наукова електронна бібліотека** – повнотекстова колекція літератури юридичної тематики - кодекси, наукові видання, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники (*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикаторм*). Див. також **Наукову юридичну періодику України** .
- **Реферативна інформація** – бібліографія та реферати наукових видань та публікацій у періодичних виданнях з питань права та юридичних наук (*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикаторм*).
- **Автореферати дисертацій** – повнотекстова колекція авторефератів юридичної тематики(*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикаторм*).
- **Юридичні ресурси Інтернет** – анований тематичний навігатор Українськими ресурсами Інтернету для юристів (*пошук за ключовими словами, назвами ресурсів*). Див. також **Інтернет-путівник по юридичних ресурсах України**.
- **Юридична бібліографічна довідка** – архів бібліографічних довідок юридичної тематики за запитами віддалених користувачів (*пошук за ключовими словами, темами запитів, тематичним рубрикаторм*). Завітайте також на сторінку **Віртуальної бібліографічної довідки**, де можна надіслати запитання бібліотекарю за темою, що вас цікавить.
- **Електронні колекції** – тематичні добірки оцифрованих документів із фондів НБУВ, присвячені історії правової думки України.
- **Інформаційно-аналітичні матеріали** – оперативні аналітичні матеріали з актуальних питань права України.

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
<p> www.president.gov.ua www.rada.gov.ua www.kmu.gov.ua www.ccu.gov.ua www.scourt.gov.ua www.sc.gov.ua/ www.arbitr.gov.ua www.ombudsman.kiev.ua www.rainbow.gov.ua www.minjust.gov.ua www.nplu.kiev.ua www.uamedia.visti.net/golos www.uamedia.visti.net/uk www.pravo.biz.ua </p>	<p> Президент України Верховна Рада України Кабінет Міністрів України Конституційний Суд України Верховний Суд України Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ Вищий Господарський Суд України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Рада національної безпеки та оборони України Міністерство юстиції України Національна парламентська бібліотека України Газета «Голос України» Газета «Урядовий кур'єр» Електронна бібліотека з правознавства </p>